

Opinia do ustawy
o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego
Funduszu Rybackiego
(druk nr 525)

I. Cel i przedmiot ustawy

Opiniowana ustawa wprowadza do krajowego systemu prawnego przepisy, które mają na celu wspieranie zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem środków finansowych pochodzących z Europejskiego Funduszu Rybackiego określonego w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 498/2007 z dnia 26 marca 2007 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego.

Zakres regulacji ustawowych dotyczy jedynie materii pozostawionej do określenia państwu członkowskiemu Unii Europejskiej, w związku z faktem bezpośredniego obowiązywania regulacji unijnych. Ustawa określa więc zadania i właściwość organów w zakresie nienormowanym we wskazanych przepisach wspólnotowych oraz warunki i tryb wypłaty i zwracania pomocy finansowej.

Ustawa wskazuje osie priorytetowe, tj. grupy powiązanych ze sobą środków finansowych posiadających szczególne, wymierne cele, które mogą być realizowane z Europejskiego Funduszu Rybackiego. Państwa członkowskie Unii Europejskiej dokonują w programie operacyjnym wyboru osi priorytetowych, które będą realizowane. Wyboru osi wskazanych w ustawie dokonano w krajowym programie operacyjnym – "Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 – 2013", który został przyjęty przez Radę Ministrów w maju 2007 r. i zatwierdzony przez Komisję Europejską w październiku 2008 r. Program operacyjny jest spójny z krajowym planem strategicznym, który

każde państwo członkowskie przyjmuje, po przeprowadzeniu odpowiednich konsultacji z partnerami i przedkłada go Komisji wraz z programem operacyjnym. Krajowy plan strategiczny jest przedmiotem dialogu pomiędzy państwem członkowskim a Komisją.

Projekt ustawy określa zadania oraz właściwość organów i podmiotów, które będą uczestniczyć we wdrażaniu programu operacyjnego. W myśl ustawy minister właściwy do spraw rybołówstwa wykonywać ma zadania instytucji zarządzającej, odpowiedzialnej za realizację programu operacyjnego. Wdrażanie środków objętych programem operacyjnym, w tym przyznawanie pomocy, będą realizowane przez następujące instytucje pośredniczące:

- 1) Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) – w zakresie osi priorytetowych: 1 – "Środki na rzecz dostosowania floty rybackiej", 2 – "Akwakultura, rybołówstwo śródlądowe, przetwórstwo i obrót produktami rybołówstwa i akwakultury" oraz 3 – "Środki służące wspólnemu interesowi",
- 2) samorząd województwa – w zakresie osi priorytetowej 4 – "Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa",
- 3) jednostkę sektora finansów publicznych lub fundację, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, której minister właściwy do spraw rybołówstwa powierzy na podstawie umowy wykonywanie zadań instytucji zarządzającej – w przypadku osi priorytetowej 5 – "Pomoc techniczna".

Szczegółowy zakres i sposób wykonywania tych zadań określać ma umowa – w przypadku ARiMR oraz jednostki sektora finansów publicznych lub fundacji, zaś w odniesieniu do samorządu województwa – rozporządzenie ministra właściwego do spraw rybołówstwa.

W wykonanie programu operacyjnego będzie zaangażowany ponadto minister właściwy do spraw finansów publicznych, jako pełniący funkcję instytucji certyfikującej oraz Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, jako pełniący funkcję instytucji audytowej.

Wdrażanie programu operacyjnego wymaga określenia w przepisach prawa krajowego warunków i trybu przyznawania i zwracania pomocy finansowej przyznawanej w ramach poszczególnych osi priorytetowych. Zasady podstawowe w tym zakresie zawierają przepisy wspólnotowe. Natomiast określenie szczegółowych warunków oraz trybu przyznawania i zwracania tej pomocy określi w rozporządzeniu minister właściwy do spraw rybołówstwa.

Ustawa przewiduje dwa tryby przyznawania pomocy finansowej – na podstawie umowy o dofinansowanie albo na podstawie decyzji administracyjnej. Pomoc będzie przyznawana na wniosek o dofinansowanie.

Nowym rozwiązaniem, w stosunku do minionego okresu programowania 2004 – 2006, jest przyznawanie pomocy na podstawie decyzji. Dotyczy to zaprzestania działalności połowowej, tymczasowego zaprzestania działalności połowowej oraz rekompensaty w celu zarządzania krajową flotą rybacką. W sprawach tych organem właściwym jest dyrektor oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Postępowanie o udzielenie pomocy, zarówno w drodze umowy o dofinansowanie, jak i w drodze decyzji, wszczynane będzie na wniosek o dofinansowanie składany bezpośrednio do instytucji pośredniczącej, a jedynie w przypadku środków na rozwój obszarów zależnych od rybactwa w ramach osi priorytetowej 4, przewiduje się, że wniosek składany będzie do instytucji pośredniczącej za pośrednictwem lokalnej grupy rybackiej. W przypadku środków na pomoc techniczną (oś priorytetowa 5), gdy wnioskodawcą będzie jednostka sektora finansów publicznych lub fundacja, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, będąca instytucją pośredniczącą, wniosek będzie składany do instytucji zarządzającej.

Ustawa przewiduje również możliwość wszczęcia postępowania o udzielenie pomocy bez wniosku o dofinansowanie. Dotyczy to środków na rzecz zdrowia zwierząt oraz rozwoju nowych rynków i kampanii promocyjnych, mających na celu promowanie całego sektora rybackiego, jego produktów lub zwiększenia ich spożycia.

Ustawa odrębnie reguluje zasady udzielania pomocy w ramach osi priorytetowej 4 – "Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa". Pomoc będzie udzielana na realizację lokalnych strategii rozwoju obszarów rybackich stworzonych i wdrażanych przez lokalne grupy rybackie – podmioty wyłonione przez instytucję zarządzającą w drodze zaproszenia do składania wniosków. Instytucja zarządzająca przy wyborze lokalnych grup rybackich będzie brać pod uwagę, w szczególności strukturę stowarzyszenia, które ubiega się o status takiej grupy i liczbę jego członków, obszar objęty strategią, a także założenia, cele oraz spójność opracowanej lokalnej strategii rozwoju obszarów rybackich.

Za lokalną grupę rybacką będzie mogło być uznane stowarzyszenie w rozumieniu ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach, z pewnymi modyfikacjami.

Członkiem zwyczajnym takiego stowarzyszenia będą mogły być osoby prawne (w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem samorządu województwa), może ono

prorowadzić działalność gospodarczą, służącą realizacji opracowanej przez nie strategii, ponadto jest obowiązane posiadać komitet właściwy do dokonywania wyboru operacji, które będą w ramach tej strategii realizowane.

W skład lokalnej grupy rybackiej powinny wejść podmioty z sektora publicznego – w szczególności wszystkie gminy, na terenie których ma być realizowana lokalna strategia rozwoju obszarów rybackich, z sektora prywatnego – w szczególności rybacy, hodowcy ryb i przetwórcy produktów rybnych, oraz z sektora społecznego – w szczególności organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i zrzeszenia związane z sektorem rybackim. Z wybranymi lokalnymi grupami rybackimi instytucja zarządzająca będzie zawierać umowy o realizację lokalnej strategii rozwoju obszarów rybackich. Operacje powinny być w szczególności związane ze wzmocnieniem konkurencyjności obszaru, na którym będzie realizowana lokalna strategia rozwoju obszarów rybackich, zwiększeniem zatrudnienia i jego dywersyfikacją, rozwojem infrastruktury turystycznej oraz pielęgnacją tradycji rybackich na danym obszarze.

Zgodnie z projektem ustawy, szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty lub zwracania pomocy w ramach poszczególnych osi priorytetowych objętych programem operacyjnym określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw rybołówstwa. W szczególności w rozporządzeniu tym zostaną określone szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o dofinansowanie oraz umowy o dofinansowanie, a także tryb składania wniosków o dofinansowanie, a ponadto szczegółowy tryb i warunki zawierania umowy w przypadku pomocy udzielanej bez wniosku o dofinansowanie.

Wprowadzana ustawa zmienia:

- ustawę z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych, dodając przepis upoważniający ministra właściwego do spraw rybołówstwa do określania, w drodze rozporządzenia, szczegółowego sposobu dokonywania wydatków związanych z realizacją programu operacyjnego, finansowanego z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rybackiego, w tym sposobu i trybu udzielania beneficjentom zaliczek,

- ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej przez dodanie przepisu, który umożliwi zwolnienie beneficjentów programu operacyjnego z opłat skarbowych, jakim podlegają decyzje.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa wypracowana została na podstawie projektu rządowego – druk nr 1774, z dnia 11 marca 2009 r., skierowanego do pierwszego czytania do Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Sejm uchwalił ją na 39 posiedzeniu w dniu 3 kwietnia 2009 r.

Zaproponowane w projekcie rozwiązania, oprócz koniecznych korekt legislacyjnych, nie uległy zmianom na etapie prac legislacyjnych w Sejmie.

III. Uwagi szczegółowe

Uwaga do art. 2 ust. 2

Przepis dotyczy trybu przyjmowania krajowego planu strategicznego oraz programu operacyjnego. Niniejsza uwaga sprowadza się do ustalania programu operacyjnego. W myśl przyjętego rozwiązania Rada Ministrów w drodze uchwały zatwierdza **projekt programu operacyjnego**. Należy zastanowić się, czy przepis jest spójny z art. 30 ust. 2, w myśl którego Rada Ministrów **przyjęła program operacyjny** na lata 2007 - 2013 na posiedzeniu w dniu 29 maja 2007 r a zatwierdziła go Komisja Europejska decyzją z dnia 16 października 2008 r. Jeżeli program operacyjny ma być zatwierdzany przez Komisję Europejską a Rada Ministrów będzie przyjmowała projekt tego programu należy poprawić przepis art. 2 ust. 2.

Propozycja poprawki:

- w art. 2 w ust. 2 skreśla się wyraz "zatwierdza";

Uwaga do art. 27 ust. 2 pkt 2

Należy doprecyzować zawarte w tym przepisie odesłanie, bowiem zgodnie z art. 9 pkt 4 pomoc finansowa przyznawana jest na podstawie decyzji bądź umowy, o których jest mowa w lit. a lub lit. b cytowanego przepisu.

Propozycja poprawki:

- w art. 27 w ust. 2 w pkt 2 wyrazy "w umowie o dofinansowanie lub w decyzji, o której mowa w art. 9 pkt 4 lit. b" zastępuje się wyrazami "w decyzji lub w umowie o dofinansowanie, o których mowa w art. 9 pkt 4 lit. a lub b".

Hanna Kaśnikowska

Główny legislator